

ÇEKİN ZAYİ SEBEBİYLE İPTALİ DAVASI

Uygulamada sıklıkla karşımıza çıkan bu durum yeni Türk Ticaret Kanununun yürürlüğe girmesinden önce daha sık karşımıza çıkarken şimdi özellikle çeklerin hamiline yazılması yasalandıktan ve kişi emrine yazılmaya başladıktan sonra daha az görülmeye başlamıştır.

Kendi iradesi dışında bir takım sebeplerle çek elinden çıkan ve zayi olan kişi asliye ticaret mahkemesine başvurarak kaybolan çek için ödemededen men yasağı alarak iptalini talep eder.

Mahkeme ödemededen men yasağı verir, 6 aylık ilan süresi vardır. 3 kere aralıkla Türk Ticaret Sicil gazetesinden ilan yapılır. 6 aylık süre ilk ilan gününden hesaplanır. Süre dolunca çekin elinde olduğunu söyleyen biri çıkmaz ise çekin iptaline karar verilir. İlan süresinden sonra çeki elinde bulunduran kişi belli olur ise o zaman mahkeme çek hamiline istirdat davası açması için süre verir.

Çek iptali davaları, çek zayi olduğunda, kaybolduğunda ve çeki yeni elinde bulunduran kişi belli olmadığında açılır. Çek kaybolduğunda veya çalındığında elinde bulunduran kişi belli ise o zaman istirdat davası açılır.

ÇEK İPTALİ DAVASINI KİM AÇABİLİR?

Bu davayı açabilmek için çekte/bono yetkili hamil olmak gerekmektedir. Çek keşidecisi bu davayı açamaz.

YETKİLİ MAHKEME HANGİSİDİR?

Öncelikle çek herhangi bir sebeple zayi olduğu zaman hemen çekin keşide yeri veya yetkili hamilin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine ödemededen men yasağı talepli çek iptali davası açılır.

GÖREVLİ MAHKEME HANGİSİDİR?

Asliye ticaret mahkemesine ödemededen men yasağı talepli çek iptali davası açılır. Ancak bulunan yargı sınırları içinde Asliye Ticaret Mahkemesi mevcut değil ise Asliye Hukuk Mahkemesi görevli mahkemedir.

ÖDEMEDEN MEN KARARI NEDEN ÖNEMLİDİR?

Kıymeti evrakı elinde bulunduran kötü niyetli üçüncü kişinin iş bu kıymetli evrak bedelini tahsil edememesi için davanın ÖDEMEDEN MEN TALEPLİ olarak açılması gereklidir. Uygulamada mahkemeler tarafından ÖDEMEDEN MEN TEDBİR KARARI için kıymetli evrakın (Çek, Bono v.s.) değerinin %15 oranında teminat talep edilmektedir.

İCRA TAKİBİNE KONULABİLİR Mİ?

Mahkeme tarafından verilen ödemededen men kararı çek/senedin icra takibine konu edilmesine engel değildir.

ÇEK İPTALİ DAVASI AÇACAĞIM DAVALI OLARAK KİMİ GÖSTERMELİYİM?

Çek iptali davası hasımsız olarak açılır. Zaten hasım gösterebiliyorsanız istirdat ya da menfi tespit davası açmanız gerekir. Çek iptal davasının mantığı çekin kimde olduğunun bilinmiyor oluşudur. İlan aşamasında biri çeki mahkemeye ibraz ederse size istirdat davası açmanız için süre verilir. Süresi içinde açmazsanız mahkeme çeki ibraz edene geri verir.

ÇEK İPTALİ DAVASI AÇTIM MAHKEME NASIL BİR YOL İZLEYECEK?

Kanun çek iptali davası açma hakkını sadece lehdar veya yasal hamile verdiği için her önüne gelen her aklına gelen çeki iptal ettirmesin diye hakimin davacının hak sahibi olup olmadığı hususunda kanaat getirmesi gerekmektedir. Dolayısıyla ödemedem men kararı veyahut iptal kararı öncesinde nasıl elinden çıktığının yanı sıra davacıdan iptalini istediği çeklerin nasıl eline geçtiğini buna ilişkin alış verisi ticari ilişkiyi ispatlamasını isteyebilir.

İLAN PROSEDÜRÜ NASIL İŞLEMEDİR?

Türkiye Ticaret Gazetesi ile 3 kere yapılır. Hakim ayrıca yerel gazete ile de ilana karar verebilir. İlanda tayin edilecek süre en az 3 ay en fazla 1 yıldır. Genelde 3 aylık süre tayin edilmektedir. Ancak çek 3 aydan önce zamanaşımına uğrayacaksa hakim süreyi kısaltabilir veya kaldırabilir. Çeklerde bu süre 1.ilan tarihinden başlar.

SÖZLEŞMEYE BİNAEN VERİLEN ÇEKLERİN SÖZLEŞMEYE UYULMADIĞINDAN BAHİSLE İPTALİ MÜMKÜN MÜDÜR?

Bu tür durumlarda çek iptali yoluna başvurulamamaktadır. Keza borcum yoktur diyen kişi çek keşidecidir dolayısı ile bu yolu kullanamamaktadır. Diğer bir husus çekin kaybolması veya rıza dışı yolla elinizden çıkmış olması gerekmektedir. Tekrar belirtmekte fayda var ki çek iptalini isteyebilecek olan kişiler lehdar ve yasal yetkili hamildir. Bu durumda menfi tespit davası açmanız ve ödemedem men talimatını ihtiyati tedbir bağlamında talep etmeniz gerekmektedir.

HİÇ KEŞİDE EDİLMEYEN KAYBOLMUŞ BOŞ ÇEK YAPRAKLARI İÇİN İPTAL DAVASI AÇILAMIYOR PEKİ NE TÜR BİR YOLA MÜRACAAT EDİLEBİLİR? (BOŞ ÇEK KOÇANI KAYBOLDU NE YAPABİLİRİM?)

Boş çek sayfaları kıymetli evrak değildir. Çek iptaline konu olabilmesi için hiç olmazsa imzalarının atılmış olması gerekmektedir. UYGULAMADA Bomboş çek koçanının iptali söz konusu olmayacağından bilgilerine sahip olduğunuz çek sayfalarını tanıdığınız birine nama keşide edilmiş gibi göstererek iptal davası açtırabilirsiniz. Fakat burada şöyle bir risk var siz iyi niyetli keşideciyi korumak adına da olsa hukuki boşluğu kullanıyorsunuz ve resmi makama yalan beyanda bulunuyorsunuz. Binde bir ihtimalle bile olsa çeki kendi dolduran kötü niyetli hamil veya iyi niyetli hamil çeki bankaya ibraz etse ve iptal kararını öğrense ardından bankanın imza incelemesinde ya da kötü niyetli hamilin kendini yakma pahasına iptal kararını aldırmanın asılsız beyanda bulunduğu gerekçesi üzerine ceza alınması kaçınılmazdır.